

Promene u ponašanju kao faktor osipanja učenika iz obrazovnog sistema

Internacionalne studije su pokazale da postoji veza između postojanja rizika od napuštanja školovanja i ispoljavanja određenih oblika ponašanja koja se ne uklapaju u školsko okruženje. Primer ovakvog ponašanja su agresivni nastupi prema drugim učenicima ili nastavnicima; previše nagao temperament ili preterana povučenost i zatvorenost. Svaka, ovakve promene u ponašanju treba posmatrati kao signal upozorenja da postoje neki dublji konflikti ili nesrećne okolnosti koje muče osobu.

Ne treba ispustiti iz vida da su ove uočljive promene u ponašanju često samo simptomi. Frustracije potekle iz višegodišnje neuspešnosti u školi i negativnih povratnih informacija koje prete da uruše samopouzdanje i samopoštovanje osobe dovode do specifičnog provokativnog stava kao svojevrsnog mehanizma odbrane. Kontinuirano kažnjavanje ili stroga kontrola po sebi ne mogu da pomognu u ovim slučajevima. Neophodno je staviti učenika u situacije u kojima će moći da doživi uspeh i osećaj radosti, svrsishodnosti i povezanosti sa školom.

Ukoliko želite da saznate više na ovu temu, dostupna je literatura na engleskom:

Jelena Joksimovic, Juhász Judit, Mihályi Krisztina, Tomcsik Dóra (2014): *Early warning systems in six European countries*. Desk research report on study visit countries in the framework of CROCOOS– Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project. Interim report. Tempus Public Foundation, Budapest. http://oktataskesztes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Early%20warning%20systems%20in%20six%20European%20countries_interim%20report.pdf

Network of experts in social sciences of education and training (NESSE) (2010): *Early school leaving. Lessons from research for policy makers*. An independent expert report submitted to the European Commission. <http://www.nesetweb.eu/sites/default/files/early-school-leaving-report.pdf>

Department for education(2014): *Behaviour and discipline in schools, advice for headteachers and school staff*. UK. https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/393770/Behaviour_and_Discipline_in_Schools_-_A_guide_for_headteachers_and_school_staff_080115.pdf

Pirchio Sapienza, S., Passiatore, Y., Tritrini, Ch., Taeschner, T. (2013): The Role of the Relationship between Parents and Educators for Child Behaviour and Wellbeing. *International Journal about Parents in Education*, Copyright 2013 by European Research Network about Parents in Education, Vol. 7, No. 2, 145-155. <http://www.ernape.net/ejournal/index.php/IJPE/article/viewFile/275/199>

Taylor, C. (2012): *Getting the simple things done. Charlie Taylor's behaviour checklists*. Department for education, UK. https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/283997/charlie_taylor_checklist.pdf

Poteškoće sa uklapanjem ili problematično ponašanje?

Često se dešava da su učenici koji imaju poteškoće da se ukolpe u odeljenje i školsku zajednicu osuđivani zbog svog problematičnog ponašanja, umesto da im se pruži podrška koja bi pomogla da se povežu sa odeljenjem. Još je gora situacija ukoliko učenik sa posebnim potrebama ili nekim vidom smetnje nije na vreme prepoznat nego je okarakterisan i stigmatizovan kao loša osoba. Da bi se izbegle ovakve situacije, neophodno je da se podigne profesionalna svest svih koji rade sa decom o simptomima i da se unaprede školski protokoli tako da sadrže jasne procedure i rešenja za reagovanje u ovakvim situacijama.

Ukoliko želite da saznate više na ovu temu, dostupna je literatura na engleskom:

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. VIII. http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

Depresija

Nastavnici često ne obraćaju pažnju kada učenik iznenada postane tih, stidljiv i povučen jer time ne pravi probleme u školi. Iako ne ometaju rad nastavnika, ovo ne znači da oni ne trpe ozbiljne poteškoće. Iz ovog razloga depresija i druge mentale bolesti su važan faktor upozorenja. Ovom temom moraju da se bave nastavnicima ona mora biti uključena u inicijalno obrazovanje nastavnika. Prema istraživanjima kanadskih eksperata, nastavnici imaju različite stavove prema svakoj grupi učenika iz ostljivih grupa. Jedan od ključnih nalaza je da ovi učenici često ne bivaju opaženi od strane nastavnika kao deca u riziku, što dovodi do toga da se sama nose sa svojim problemima. Pošto su u pitanju ozbiljne poteškoće, ukoliko im se ne ukaže pomoć, ovi učenici se okreću od škole, a postoji i značajan rizik po njihove živote.

Ukoliko želite da saznate više na ovu temu, dostupna je literatura na engleskom:

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. III. http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

Fortin, L., Marcotte, D., Potvin, P., Royer, E., & Joly, J. (2005): Typology of Students at Risk of Dropping out of School: Description by personal, family and school factors. *European Journal of Psychology of Educatio.* XXI. 4. 363-383.
<http://link.springer.com/article/10.1007%2FBF03173508#page-1>

Potvin, P., Fortin L., Marcotte, D., Royer, É., Doré-Côté, A. (2001): *Teachers' attitude toward students at risk of school dropout: a longitudinal study.* Presentation, International Association of Special Education Seventh Biennial International Conference Making a World of Difference Warsaw, Poland. <http://www.pierrepotvin.com/6.%20Publications/pologne.pdf>

Učenici koji napuštaju školovanje a ne odlikuju se tipičnim karakteristikama učenika ove grupe

Kada se pomisli na učenike u riziku od osipanja, prva stereotipna grupa dece na koju se pomisli su učenici sa smetnjama; učenici koji žive u izuzetno loši socio-ekonomskim uslovima koji im otežavaju da ispune školske zahteve i pruže svoj maksimum. Pravo staje je znatno skoženije i ova slika je kompleksnija nego što se na prvi pogled čini. Postoji čitav niz drugih faktora koji mogu da utiču na proces otuđenja učenika od škole i školskog života. Zato je važno obratiti pažnju na promene u ponašanju koje su visoko indikativni faktor rizika od osipanja. Ponekad porodice učenika u riziku mogu da budu bogate i dobro stojeće ili roditelji mogu da budu visoko obrazovani. Po pravilu u ovim slučajevima roditelji bi trebalo da mogu da podrže svoje dete u procesu školovanja, ali psihosocijalni uslovi u kojima žive ovi učenici ne moraju uvek da budu povoljni. Ovi učenici mogu da trpe zbog usamljenosti, porodičnog nasilja ili postaju žrtve uključenosti u bande i zloupotrebe psihoaktivnih supstanci. U ovim situacijama neophodno je uključiti pomoć profesionalaca van škole, a u školi razvijati odnos poverenja kako bi se pružila podrška.

Ukoliko želite da saznate više na ovu temu, dostupna je literatura na engleskom:

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research.* Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. V.
http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

European Commission/EACEA/Eurydice/CEDEFOP (2014): *Tackling Early Leaving from Education and Training in Europe: Strategies, Policies and Measures.* Eurydice and CEDEFOP Report. Publications Office of the European Union, Luxembourg. http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/175EN.pdf

Ključne reči: signali upozorenja, podrška učenicima u riziku, upoznavanje učenika, razlozi za osipanje, odnos nastavnik - učenik, posmatranje ponašanja, razvijanje uzajamnog poverenja, depresija

<<< Disclaimer >>>

This material was made in the framework of CroCooS – Prevent dropout! project. For more information visit this site: <http://crocoos.tka.hu>.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. This material can be found on the project website: <http://crocoos.tka.hu>.

CroCooS Resource Pool elements by [CroCooS partnership](#) is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](#). Based on a work at <http://crocoos.tka.hu>. Permissions beyond the scope of this license may be available at <http://crocoos.tka.hu>. For more information about this CC license, visit [this site](#).

